

RAPPORT I

Een zeker bestaan

Naar een toekomstbestendig
stelsel van het sociaal minimum

Commissie sociaal minimum
Godfried Engbersen & Koen Caminada

Presentatie voor
Technische briefing Commissie
sociaal minimum, Tweede Kamer
13 september 2023
Den Haag

Opdracht van de Commissie sociaal minimum

Instelling: juli 2022 door Minister voor Armoedebeleid

Opdracht om onderzoek te doen:

- Wat verschillende huishoudtypen nodig hebben om rond te komen en om mee te doen aan de maatschappij
- De systematiek van het sociaal minimum

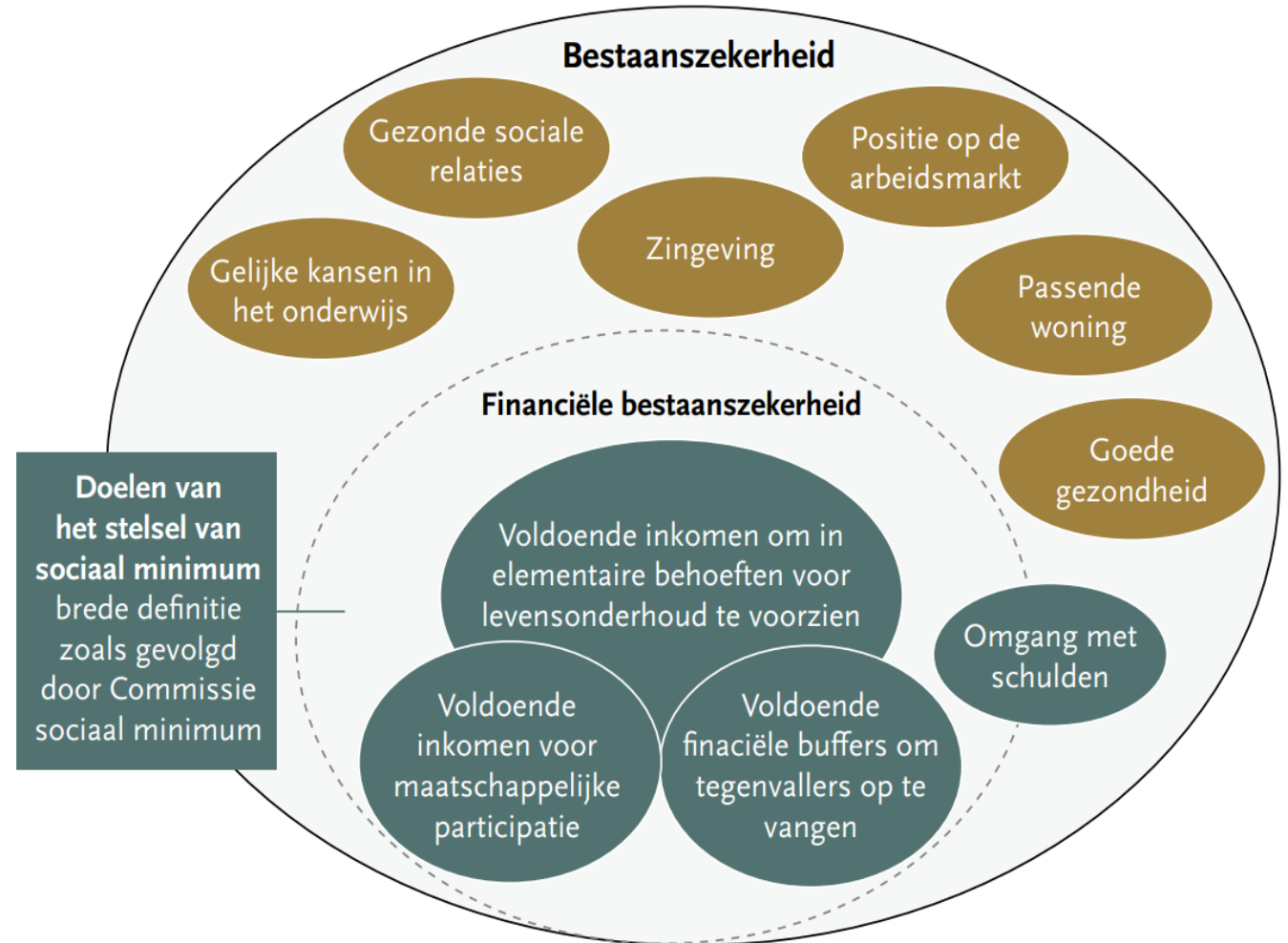
Paradigmaverschuivingen

- Van inkomensbenadering (en koppelingen) → uitgavennorm gebaseerd op referentiebudgetten
- Van systeemwereld → leefwereld van mensen

SCP, Nibud, CBS werken aan nieuwe armoedeonderzoek op basis van uitgangspunten Commissie sociaal minimum → eerste uitkomsten in 2024 verwacht

Bestaanszekerheid en financiële bestaanszekerheid

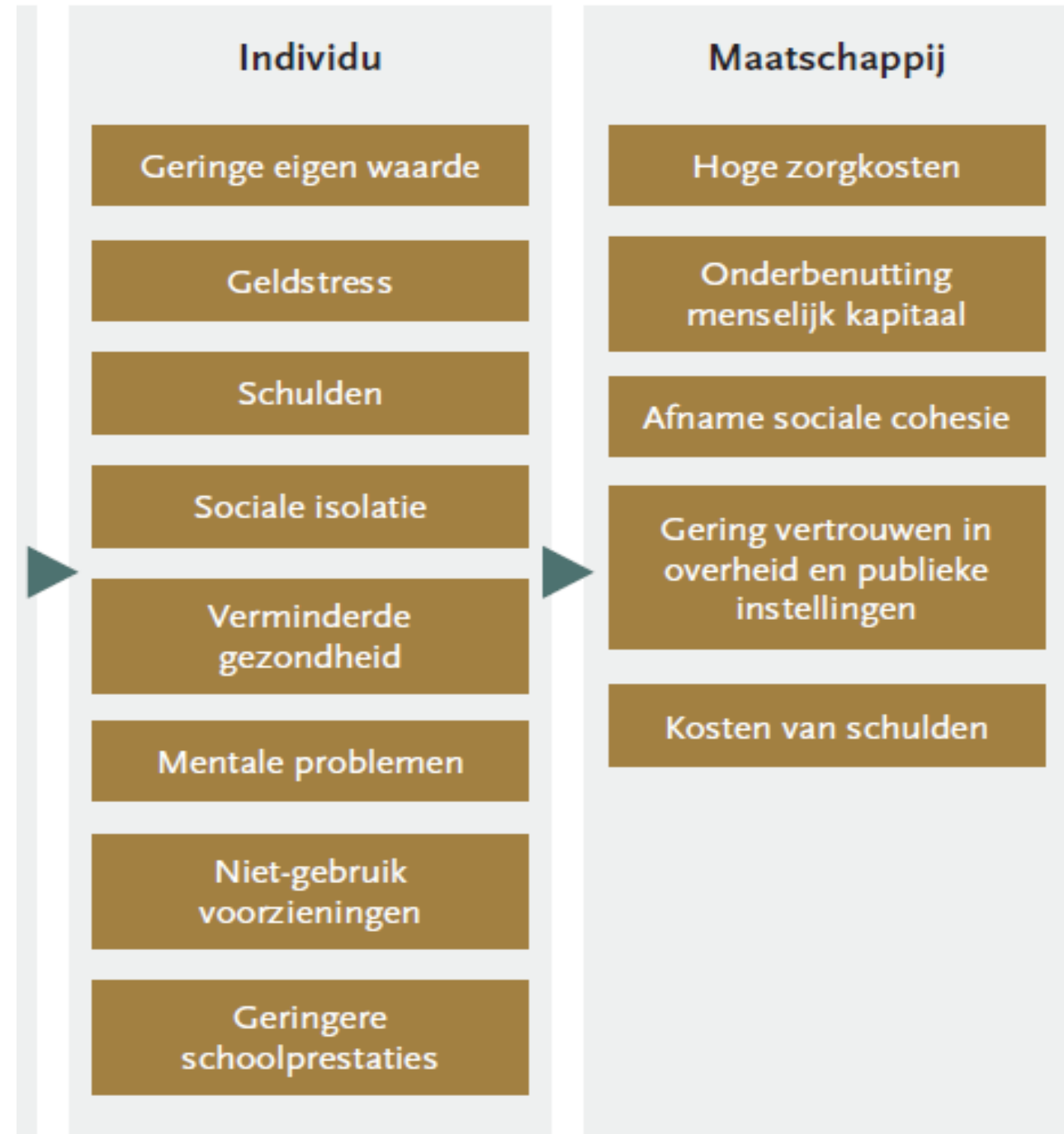
- Grondwet: overheid biedt bestaanszekerheid aan burgers
- Bestaanszekerheid raakt veel onderwerpen (zie figuur)
- Stelsel sociaal minimum is gericht op *financiële* bestaanszekerheid
  - Voldoende inkomen voor levensbehoeften, sociale participatie en om tegenvallers op te vangen
- Stelsel bestaat uit
  - Minimumuitkeringen (zoals bijstand of AOW)
  - Landelijke aanvullende regelingen (zoals toeslagen)
  - Lokale aanvullende regelingen (via gemeenten)

Gevolgen bestaansonzekerheid

Leven met voortdurend geldgebrek heeft grote gevolgen

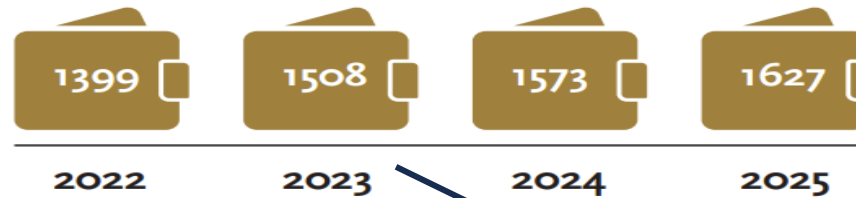
- Persoonlijk
- Maatschappelijk

Herijking sociaal minimum nodig – armoede stijgt zonder aanvullend beleid

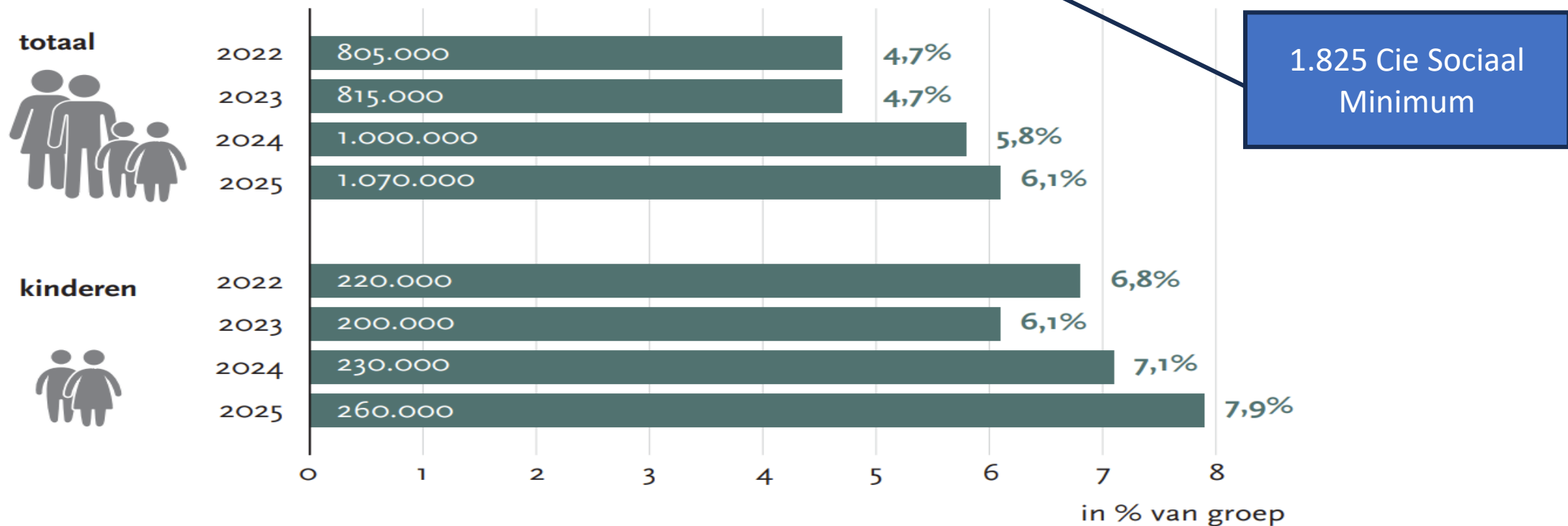
Armoedegrens

niet-veel-maar-toereikendcriterium van het SCP voor een eenpersoonshuishouden (in euro's per maand)

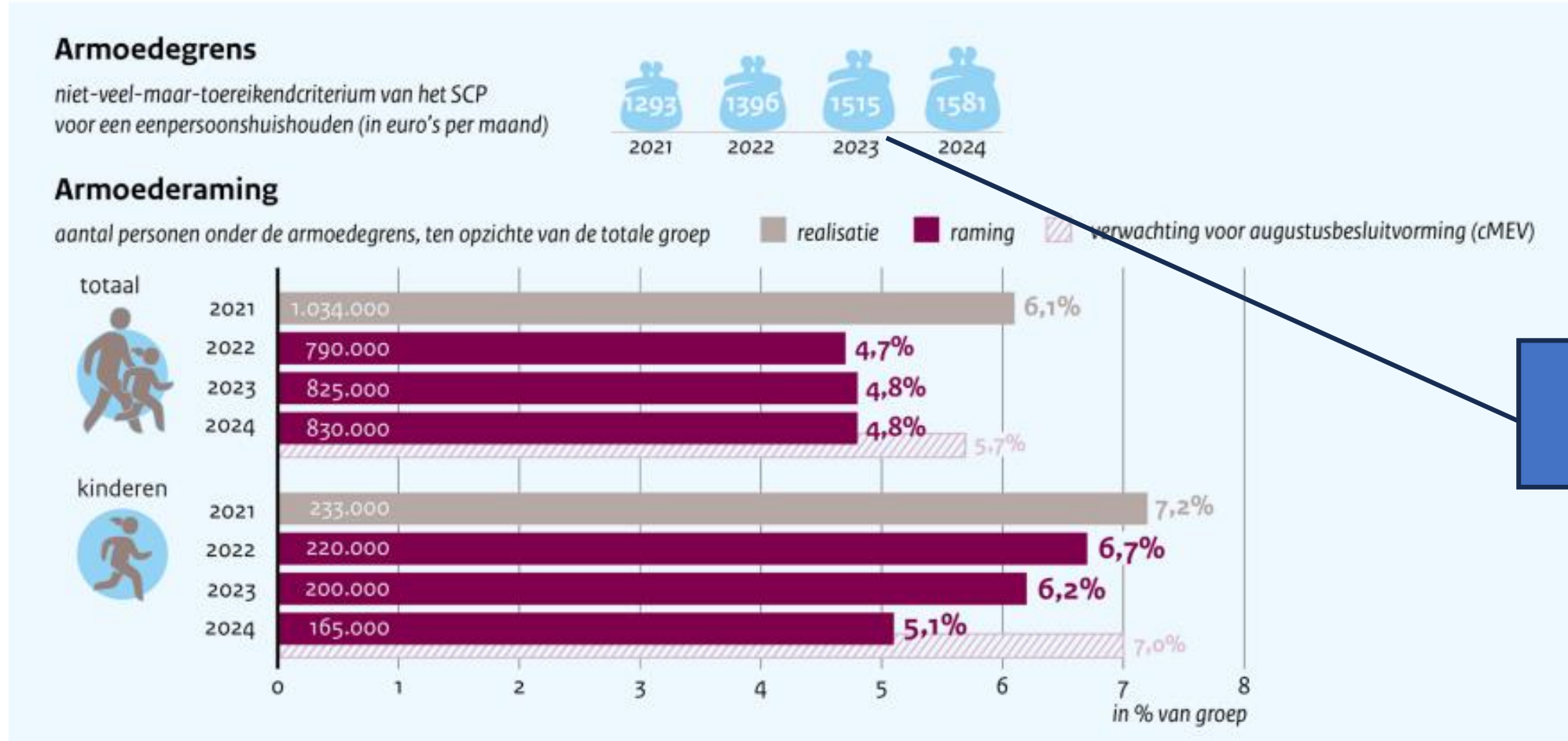

Armoederaming

aantal personen onder de armoedegrens, ten opzichte van de totale groep

Herijking sociaal minimum nodig – armoede stijgt zonder aanvullend beleid

- Brede steun motie Tweede Kamer → demissionair kabinet trekt 2,2 miljard euro uit koopkracht laagste inkomens (w.o. 1,1 miljard euro kindgebonden budget).
- Stijging kinderarmoede bij ongewijzigd beleid omgebogen: daling van 6,2% in 2023 naar 5,1% in 2024.
- Ambitieuze doelstelling halvering kinderarmoede wordt hiermee niet gehaald (daarvoor is 3 miljard euro nodig).

Inhoudelijke doelen

Toekomstbestendig stelsel sociaal minimum

1. Inkomensbescherming: Het stelsel van het sociaal minimum moet ervoor zorgen dat mensen zonder inkomen genoeg geld hebben om rond te komen en om onverwachte uitgaven op te vangen.

2. Sociale participatie: Het stelsel van het sociaal minimum moet mensen in staat stellen om mee te doen in de samenleving, zoals het lidmaatschap van een sport- of hobbyclub of een andere invulling.

3. Arbeidsdeelname en activering: Het stelsel van het sociaal minimum moet het makkelijk maken om te gaan werken of om meer uren te gaan werken. Voor wie niet kan werken, zijn er zinvolle activiteiten.

Stelselvereisten (randvoorwaarden)

1. Voorspelbaarheid: De regels moeten eenduidig en begrijpelijk zijn.

2. Toegankelijkheid: Sociale voorzieningen moeten toegankelijk zijn en er mogen geen hoge drempels zijn voor mensen om er gebruik van te maken.

3. Uitvoerbaarheid: Uitvoeringsprofessionals moeten uit de voeten kunnen met de regels en de doelen kunnen halen met de beschikbare mensen, middelen en tijd.

4. Houdbaarheid: Het stelsel moet betaalbaar zijn en er moet steun voor zijn in de samenleving.

Zeven beleidsopgaven: Rapport II

Uit de Analyse van de Commissie komen zeven beleidsopgaven naar voren:

1. Verhogen van het besteedbaar inkomen van mensen rond het sociaal minimum
2. Versterken van de positie van kinderen
3. Investeren in een realistisch activeringsbeleid
4. Herstellen van de balans tussen Rijk en gemeenten, en tussen gemeenten onderling
5. Bieden van perspectief in specifieke situaties van ontoereikendheid
6. Zorgen voor voorspelbaarheid en overzichtelijkheid van uitgaven
7. Zorgen voor voorspelbaarheid en overzichtelijkheid van inkomen

Rapport I

Rapport II

Eerste rapport gaat vooral over hoogte sociaal minimum

Niet alleen de hoogte is belangrijk, ook het stelsel → tweede rapport

Hebben huishoudens genoeg om rond te komen?

Toetsing of mensen voldoende inkomen hebben om rond te komen

Uitgangspunten

- Uitgaven via referentiebudgetten + flexbudget
- Inkomen in 2023
  - Rekening houden met vervallen tijdelijke maatregelen (na 2023)
  - Rekening houden met de waarde van lokale regelingen
    - Kwijtschelding lokale lasten
    - Collectieve zorgverzekering met korting (gemeentepolis)
    - Kindpakketten
    - Enz.

Minimumvoorbeeldbegrotingen Nibud

- Minimumvoorbeeldbegrotingen van Nibud vormen het uitgangspunt
- Tonen voor 30 uitgavenposten hoeveel minimaal nodig is om rond te komen
- Uitgaven in vier rubrieken:
  1. Vaste lasten
  2. Reserveringsuitgaven (zoals kleding, huishoudelijke apparaten, eigen risico zorg)
  3. Huishoudelijke uitgaven (zoals wekelijkse boodschappen, schoonmaakmiddelen, enz.)
  4. Sociale participatie (zoals het lidmaatschap van een sportvereniging, recreatie, op bezoek gaan of bezoek ontvangen)
- Wetenschappelijk onderbouwd en getoetst aan de praktijk (focusgroepen)
- Internationaal erkende methode
- Levert per huishoudtype een totaal op van minimaal noodzakelijke uitgaven

#kinderen	Bijstand			
	Alleenstaande (AS)			
	0	1	2	3
Leeftijd kinderen	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/15 jaar
UITGAVEN				
huur (gemiddeld bij <120% sociaal minimum)	521	651	651	651
energie	161	234	256	278
water	14	16	20	24
lokale lasten	50	67	67	67
telefoon, televisie, internet	65	65	75	85
zorgverzekeringen	177	177	177	177
overige verzekeringen	23	29	29	29
onderwijs		10	53	96
kinderopvang	*	*	*	*
contributies & abonnementen	2	2	2	2
vervoer	18	31	49	70
levensonderhoud anderen	*	*	*	*
betalingverplichtingen	*	*	*	*
Vaste lasten	1.031	1.282	1.379	1.479

Vertaling van voorbeeldbegroting naar norm sociaal minimum

Twee stappen om via voorbeeldbegrotingen te komen tot norm sociaal minimum

1. Anticiperen op huurverlaging per 1 juli
2. Toevoegen van een flexbudget

Hoogte flexbudget niet te objectiveren → scenario's: 3, 6 en 9 procent

- Lager flexbudget = lagere norm sociaal minimum; mensen komen sneller in de problemen
- Hoger flexbudget = hogere norm sociaal minimum; mensen zijn dan beter in staat zijn om (kleinere) tegenslagen op te vangen

Redenen voor flexbudget

1. Tegenvallers die niet zijn voorzien in de voorbeeldbegrotingen
  - Tandartsbezoek
  - Hoge energierekening na een strenge winter
  - Apparaten die eerder kapotgaan dan voorzien
  - Kleine misrekeningen
  - Slecht geïsoleerd huis
  - Hogere huur dan gemiddeld
  - Eigen bijdrage voor medicijnen
  - Forse prijsstijgingen
  - ...
2. Bij strakke norm sociaal minimum → mensen raken snel in de problemen
3. Het stelsel van sociaal minimum moet dat voorkomen:
  - Maatwerk beperken tot uitzonderlijke gevallen
  - Ad-hoc maatregelen beperken tot uitzonderlijke situaties
  - Voorkomen dat grote groepen op de rand financiële afgrond leven

Normuitgaven voor het sociaal minimum - stappen

#kinderen	Bijstand Alleenstaande (AS)				Bijstand Paar				AOW	
	0	1	2	3	0	1	2	3	AS 0	Paar 0
	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/ 15 jaar	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/ 15 jaar	n.v.t.	n.v.t.
UITGAVEN										
Totaal uitgaven Nibud-begroting	1.633	2.110	2.493	2.928	2.400	2.738	3.100	3.522	1.649	2.408
<i>Effect huurverlaging via lagere huur</i>	0	-76	-76	-76	-18	-104	-104	-104	0	-54
Totaal uitgaven vanaf 1-7-2023	1.633	2.034	2.417	2.852	2.382	2.634	2.996	3.418	1.649	2.354
<i>Mutatie bij flexbudget 3%</i>	49	61	73	86	71	79	90	103	49	71
<i>Mutatie bij flexbudget 6%</i>	98	122	145	171	143	158	180	205	99	141
<i>Mutatie bij flexbudget 9%</i>	147	183	218	257	214	237	270	308	148	212
Norm bij flexbudget 3%	1.682	2.095	2.490	2.938	2.453	2.713	3.086	3.521	1.698	2.425
Norm bij flexbudget 6%	1.731	2.156	2.562	3.023	2.525	2.792	3.176	3.623	1.748	2.495
Norm bij flexbudget 9%	1.780	2.217	2.635	3.109	2.596	2.871	3.266	3.726	1.797	2.566

Tabel 3.1 Minimumvoorbeeldbegrotingen Nibud voor 10 huishoudsamenstellingen.
Bedragen in euro's per maand (2023).

#kinderen	Bijstand Alleenstaande (AS)				Bijstand Paar				AOW	
	0	1	2	3	0	1	2	3	AS	Paar
	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/ 15 jaar	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/ 15 jaar	n.v.t.	n.v.t.
Leeftijd kinderen										
UITGAVEN										
huur (gemiddeld bij <120% sociaal minimum)	521	651	651	651	593	679	679	679	543	629
energie	161	234	256	278	195	256	278	291	173	207
water	14	16	20	24	16	20	24	27	14	16
lokale lasten	50	67	67	67	67	67	67	67	50	67
telefoon, televisie, internet	65	65	75	85	75	75	85	95	65	75
zorgverzekeringen	177	177	177	177	353	353	353	353	177	353
overige verzekeringen	23	29	29	29	37	41	41	41	14	17
onderwijs		10	53	96		10	53	96		
kinderopvang	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
contributies & abonnementen	2	2	2	2	8	8	8	8	2	8
vervoer	18	31	49	70	37	49	67	89	15	31
levensonderhoud anderen	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
betalingsverplichtingen	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Vaste lasten	1.031	1.282	1.379	1.479	1.381	1.558	1.655	1.746	1.053	1.403
kleding	59	95	152	195	118	154	211	254	59	118
inboedel	74	83	96	112	87	96	111	124	74	87
onderhoud huis en tuin	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27
zelfzorgmiddelen	8	8	8	8	14	14	14	14	10	16
eigen risico zorgverzekering	32	32	32	32	64	64	64	64	32	64
Reserverings-uitgaven	200	245	315	374	310	355	427	483	202	312

Tabel 3.1 (vervolg)

#kinderen	Bijstand Alleenstaande (AS)				Bijstand Paar				AOW	
	0	1	2	3	0	1	2	3	AS	Paar
	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/ 15 jaar	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/ 15 jaar	n.v.t.	n.v.t.
Leeftijd kinderen										
UITGAVEN										
voeding	254	356	473	648	462	499	591	767	253	460
was- en schoonmaakartikelen	6	7	7	8	7	7	8	8	6	7
persoonlijke verzorging	22	36	58	80	44	58	80	102	21	42
huisdieren	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
diversen	5	8	11	15	8	11	15	18	5	8
Huishoudelijke uitgaven	287	407	549	751	521	575	694	895	285	517
op bezoek gaan/bezoek ontvangen	32	49	67	84	49	67	84	102	32	49
vervoer	18	30	48	66	36	48	66	84	12	24
contributies & abonnementen	21	34	53	72	40	53	72	91	21	40
vrijtijdsuitgaven	44	63	82	102	63	82	102	121	44	63
Sociale participatie	115	176	250	324	188	250	324	398	109	176
Totaal noodzakelijke uitgaven	1.633	2.110	2.493	2.928	2.400	2.738	3.100	3.522	1.649	2.408

Vaststellen inkomenshoogte op sociaal minimum

1. Inkomen uit landelijke regelingen
  - Vervallen tijdelijke maatregelen
2. Waarde van lokale regelingen

Saldo van inkomsten en uitgaven

Inkomen landelijke regelingen 2023

- Rekening houden met vervallen tijdelijke maatregelen
  - Verhoging zorgtoeslag
  - Verhoging kindgebonden budget
  - Energietoeslag
- Rekening houden met lagere huurtoeslag na huurverlaging

#kinderen	Bijstand				Bijstand				AOW	
	Alleenstaande (AS)				Paar				AS	Paar
	0	1	2	3	0	1	2	3	0	0
Leeftijd kinderen	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/15 jaar	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/15 jaar	n.v.t.	n.v.t.

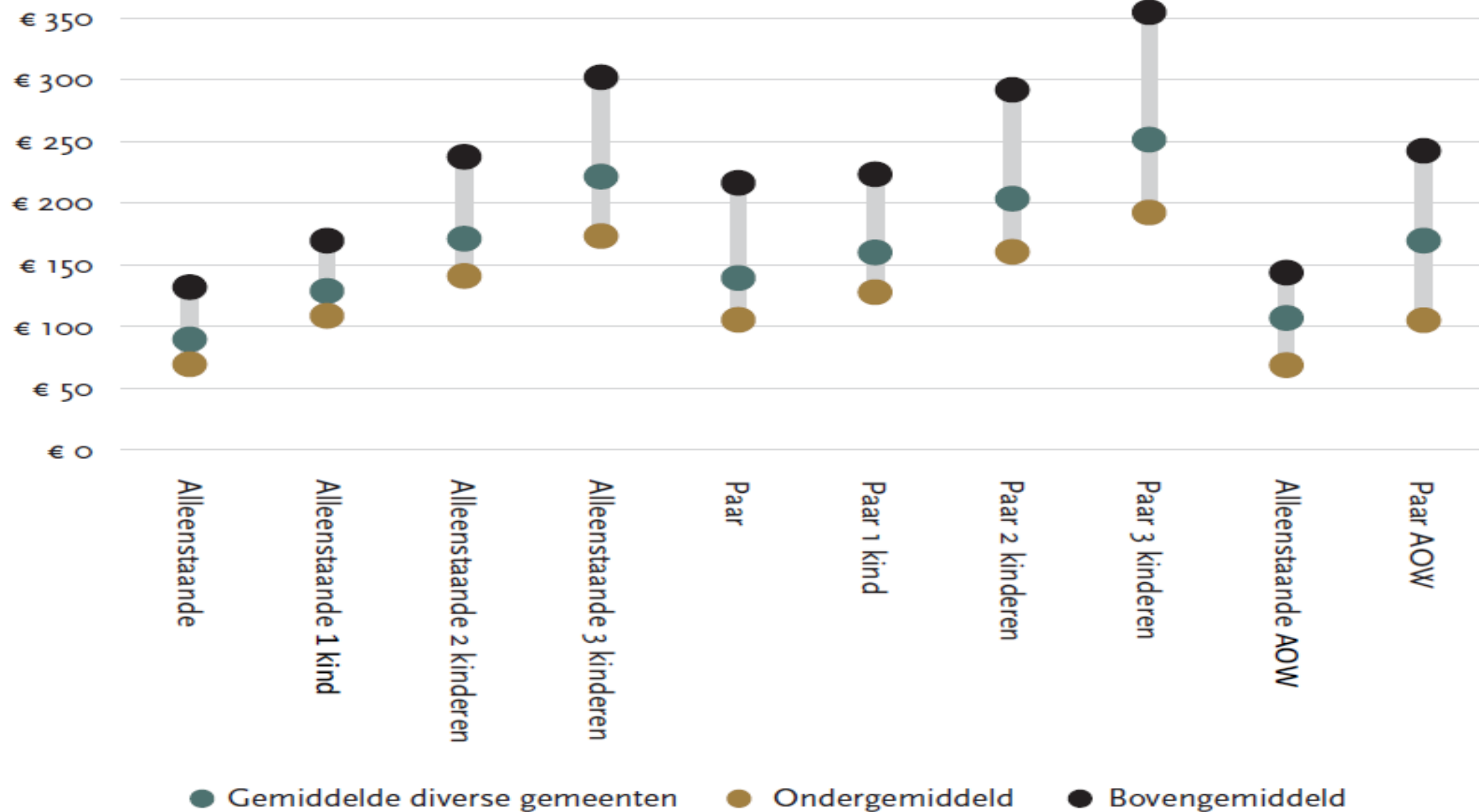
INKOMSTEN UIT LANDELIJKE REGELINGEN

Minimumuitkering, incl. vakantiegeld	1.195	1.195	1.195	1.195	1.708	1.708	1.708	1.708	1.421	1.939
Zorgtoeslag	154	154	154	154	265	265	265	265	154	265
Huurtoeslag	271	353	356	356	318	374	374	374	271	318
Kinderbijslag	0	109	237	366	0	109	237	366	0	0
Kindgebonden budget	0	458	608	758	0	137	287	437	0	0
Energietoeslag*	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67
Totaal inkomsten uit landelijke regelingen (2023)	1.687	2.336	2.617	2.896	2.358	2.660	2.938	3.217	1.913	2.589
<i>Effect vervallen tijdelijke maatregelen na 2023 (prijspeil 2023)**</i>	-120	-173	-199	-225	-122	-149	-175	-201	-120	-122
<i>Effect huurverlaging via de huurtoeslag</i>	0	-47	-50	-50	-12	-68	-68	-68	-1	-35
Totaal inkomsten uit landelijke regelingen voor toetsing toereikendheid (prijspeil 2023)	1.568	2.117	2.369	2.621	2.224	2.444	2.695	2.948	1.793	2.432

Waarde lokale regelingen

- Gemeenten spelen een belangrijke rol in inkomensondersteuning
  - Kwijtschelding lokale lasten
  - Collectieve zorgverzekering met korting (gemeentepolis)
  - Inkomensaanvulling voor mensen die langdurig op het sociaal minimum leven
  - Kindpakketten
  - Regelingen om sociale participatie te bevorderen
  - ...
- Waarde lokale regelingen lastig te meten (*in-kind benefits*); wel noodzakelijk om mee te nemen
  - Het is niet altijd mogelijk om in geld uit te drukken
  - Heterogeniteit tussen gemeenten
- Waarde lokale regelingen → scenario's via 6 gemeenten met substantieel minimabeleid
  1. Ondergemiddelde gemeente → laagste waarde 6 gemeenten
  2. Gemiddelde gemeente → gemiddelde waarde 6 gemeenten
  3. Bovengemiddelde gemeente → hoogste waarde 6 gemeenten

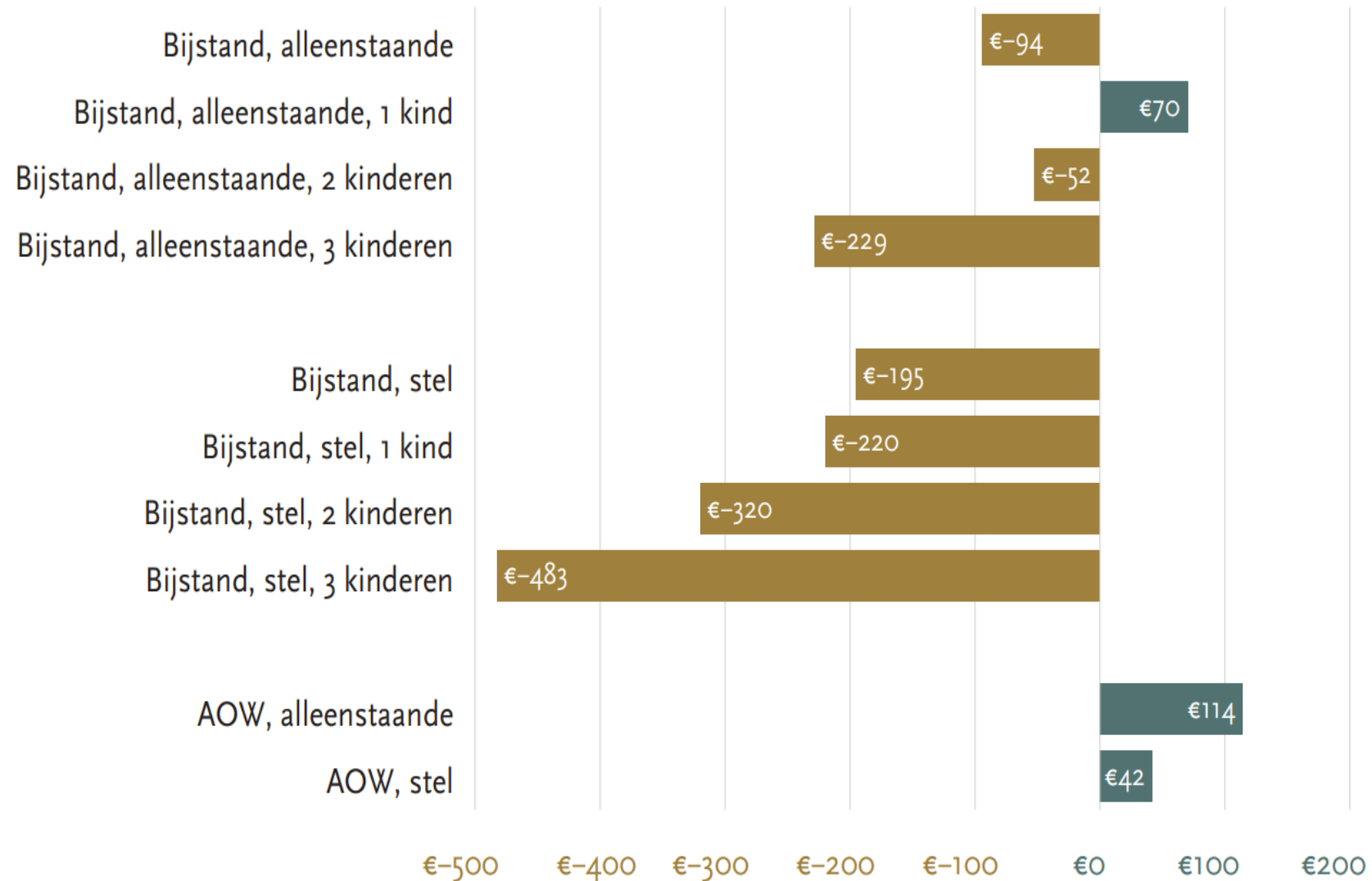
Spreading waarde lokale regelingen sociaal minimum

Saldo inkomsten en uitgaven: veel huishoudens komen tekort

Scenario 1: flexbudget 6 procent in een ondergemiddelde gemeente

- Veel huishoudtypen komen tekort
- Stellen grotere tekorten dan alleenstaanden
- Vooral tekorten bij huishoudens met kinderen
  - Groter tekort als er meer kinderen zijn
  - Groter tekort als er oudere kinderen zijn
- Voor AOW: sociaal minimum toereikend

#kinderen	Bijstand Alleenstaande (AS)				Bijstand Paar				AOW	
	0	1	2	3	0	1	2	3	AS	Paar
	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/ 15 jaar	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/ 15 jaar	n.v.t.	n.v.t.

SALDO VAN INKOMSTEN EN UITGAVEN

Inkomsten										
Minimale uitkering, incl. vakantiegeld	1.195	1.195	1.195	1.195	1.708	1.708	1.708	1.708	1.421	1.939
Zorgtoeslag	154	154	154	154	265	265	265	265	154	265
Huurtoeslag	271	353	356	356	318	374	374	374	271	318
Kinderbijslag	0	109	237	366	0	109	237	366	0	0
Kindgebonden budget	0	458	608	758	0	137	287	437	0	0
Energietoeslag	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67
Waarde van lokale regelingen (ondergemiddelde) gemeente	69	109	141	173	105	128	160	192	69	105
<i>Effect vervallen incidenteel beleid</i>	-120	-173	-199	-225	-122	-149	-175	-201	-120	-122
<i>Effect huurverlaging via de huurtoeslag</i>	0	-47	-50	-50	-12	-68	-68	-68	-1	-35
Totaal inkomsten	1.637	2.226	2.510	2.794	2.330	2.572	2.856	3.141	1.862	2.537
Uitgavennorm voor toereikend sociaal minimum										
Nibud-uitgaven minimum-voorbeeldbegrotingen	1.633	2.110	2.493	2.928	2.400	2.738	3.100	3.522	1.649	2.408
Effect huurverlaging via lagere huur	0	-76	-76	-76	-18	-104	-104	-104	0	-54
Flexbudget 6%	98	122	145	171	143	158	180	205	99	141
Uitgavennorm voor toereikend sociaal minimum	1.731	2.156	2.562	3.023	2.525	2.792	3.176	3.623	1.748	2.495
Saldo per maand	-94	70	-52	-229	-195	-220	-320	-483	114	42
Saldo per maand, in % inkom-	-6%	3%	-2%	-8%	-8%	-8%	-11%	-15%	6%	2%

Gevoeligheidsanalyse

- Opgave beleid hangt af van:
  - voorkeurshoogte flexbudget
  - ambitie lokaal beleid
- Lager flexbudget (3% i.p.v. 6%)
  - Lagere norm sociaal minimum
  - Kleinere opgave voor beleid
  - Mensen komen sneller in problemen
- Hoger flexbudget (9% i.p.v. 6%)
  - Hogere norm sociaal minimum
  - Grotere opgave voor beleid
  - Mensen zijn beter in staat zijn om (kleine) tegenslagen op te vangen
- Bij ruimer lokale beleid komen huishoudens minder tekort

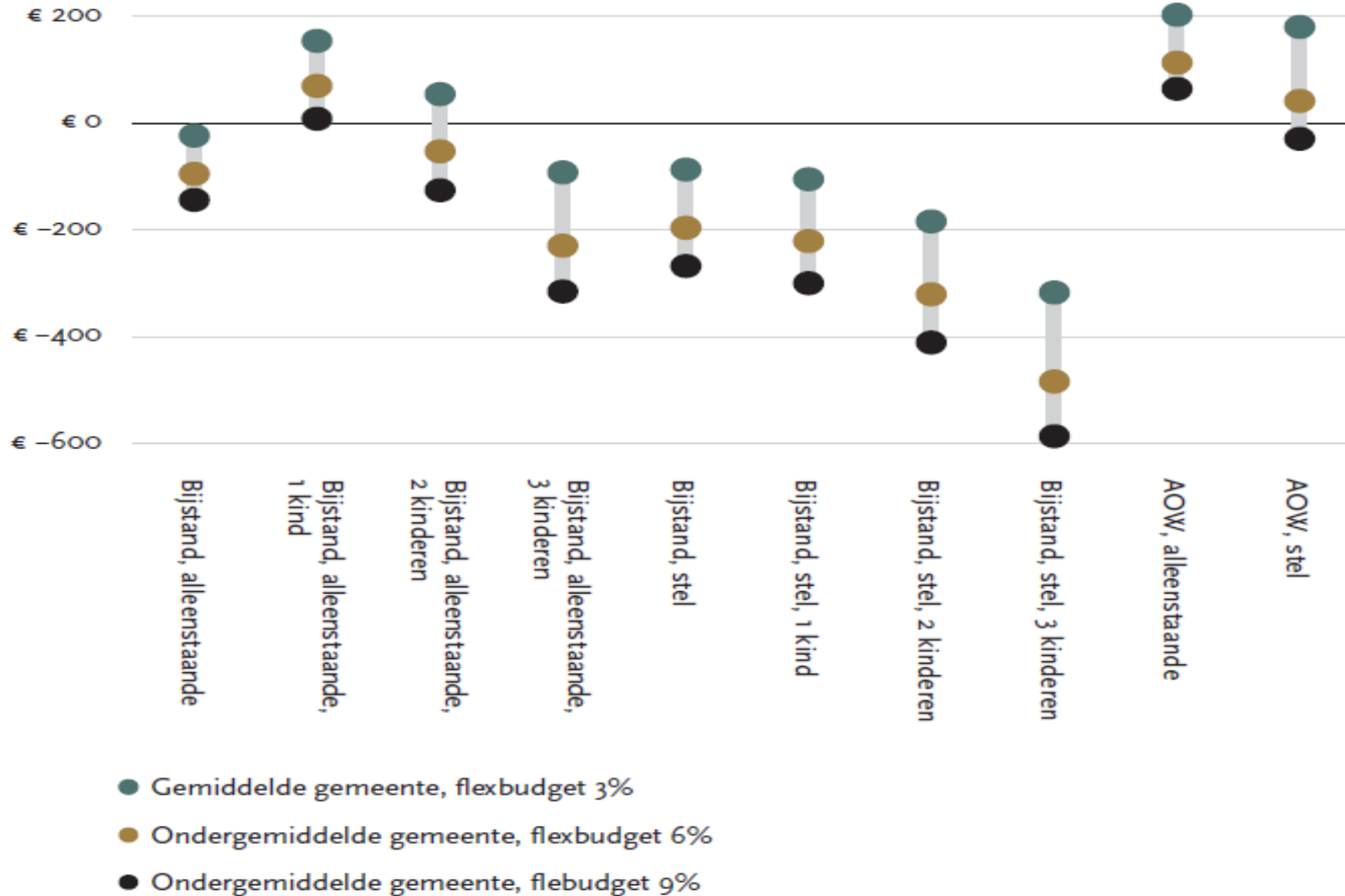
#kinderen	Alleenstaande (AS)				Paar				AS	Paar
	0	1	2	3	0	1	2	3	0	0
Leeftijd kinderen	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/15 jaar	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/15 jaar	n.v.t.	n.v.t.

SALDO VAN INKOMSTEN EN UITGAVEN

In euro's										
Gemiddelde gemeente										
Flexbudget 3%	-23	154	55	-91	-86	-104	-183	-316	203	181
Flexbudget 6%	-72	93	-18	-177	-157	-183	-273	-419	154	110
Flexbudget 9%	-121	32	-90	-262	-229	-262	-363	-521	104	39
Ondergemiddelde gemeente										
Flexbudget 3%	-45	131	20	-143	-124	-141	-230	-380	164	113
Flexbudget 6%	-94	70	-52	-229	-195	-220	-320	-483	114	42
Flexbudget 9%	-143	9	-125	-314	-267	-299	-410	-585	65	-29

Gevoeligheidsanalyse: maandsaldo hangt af van gehanteerde aannames

Opties om positie sociaal minimum te verbeteren – korte termijn

- Inkomen huishoudens op het sociaal minimum omhoog
- Op (middel)lange termijn liggen stelselaanpassingen voor de hand
- Probleem té urgent om daarop te wachten
- Op korte termijn alleen bestaande instrumenten beschikbaar
- Bestaande instrumenten hebben voor- en nadelen
  - Verhoging minimumloon legt steviger bodem in inkomensgebouw , maar is relatief duur en leidt tot minder werkgelegenheid
  - Verhoging bijstand is gericht, maar vergroot de armoedeval
  - Verhogingen bijstand en minimumloon mogelijk niet invoerbaar per 2024
  - Huurtoeslag bereikt veel mensen onder de armoedegrens, maar is onzeker inkomen dat kan worden teruggevorderd
  - Kinderbijslag is eenvoudiger, kindgebonden budget is gericht
  - enz.

Advies Commissie sociaal minimum (korte termijn)

Zeker inkomen boven onzeker inkomen

1. Verhoog minimumloon, bijstand en eventueel de huurtoeslag
2. Verhoog kindregelingen (kinderbijslag en/of kindgebonden budget)
3. Verlaag niet-gebruik voorzieningen

(a) verhoging minimumloon en (b) verhogen kindregelingen komen ook ten goede aan lagere en hogere middengroepen → draagt mede bij aan draagvlak voorstellen

Twee voorbeeldpakketten om het maandtekort van sociaal minimum op te lossen

Voorbeeldpakket 1

Scenario 1: flexbudget 6% in een ondergemiddelde gemeente

- Bijstand +7,4%
- Minimumloon (gedeeltelijk gekoppeld) +7,0%
- Verhoging kindgebonden budget
- Verhoging kinderbijslag

Kost circa 6,2 miljard (w.o. 3 miljard euro kindregelingen)

Koopkrachtverbetering per maand per huishoudtype →

#kinderen	Bijstand				Bijstand				AOW	
	Alleenstaande (AS)				Paar				AS	Paar
	0	1	2	3	0	1	2	3	0	0
Leeftijd kinderen	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/15 jaar	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/15 jaar	n.v.t.	n.v.t.
Pakket 1 (6,2 miljard euro)										
Huishoudsaldo zonder maatregelen (flexbudget 6%, ondergemiddelde gemeente)	-94	70	-52	-229	-195	-220	-320	-483	114	42
Effect verhoging bijstand +7,4%	94	94	94	94	135	135	135	135	0	0
Effect verhoging wml +7% (gedeeltelijk ontkoppeld)	59	59	59	59	84	84	84	84	0	0
Effect verhoging kindgebonden budget	0	51	113	176	0	51	113	176	0	0
Effect verhoging kinderbijslag	0	35	78	121	0	35	78	121	0	0
Huishoudsaldo na maatregelen	59	309	292	221	24	85	90	33	114	42
Koopkrachtverbetering in euro's per maand	153	239	344	450	219	305	410	516	0	0
Koopkrachtverbetering in % inkomen landelijke regelingen	9%	10%	13%	16%	9%	11%	14%	16%	0%	0%

Voorbeeldpakket 2

Scenario 1: flexbudget 6% in een ondergemiddelde gemeente

- Huurtoeslag +149 euro per maand
- Verhoging kindgebonden budget

Kost circa 6,0 miljard

Koopkrachtverbetering per maand per huishoudtype →

#kinderen	Bijstand Alleenstaande (AS)				Bijstand Paar				AOW	
	Alleenstaande (AS)				Paar				AS	Paar
	0	1	2	3	0	1	2	3	0	0
Leeftijd kinderen	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/15 jaar	n.v.t.	8 jaar	8/13 jaar	11/13/15 jaar	n.v.t.	n.v.t.
Pakket 2 (6,0 miljard euro)										
Huishoudsaldo zonder maatregelen (flexbudget 6%, ondergemiddelde gemeente)	-94	70	-52	-229	-195	-220	-320	-483	114	42
Effect verhoging huurtoeslag +149 euro	149	149	149	149	149	149	149	149	149	149
Effect verhoging kindgebonden budget	0	103	216	330	0	103	216	330	0	0
Huishoudsaldo na maatregelen	55	322	313	250	-46	32	45	-4	263	191
Koopkrachtverbetering per maand	149	252	365	479	149	252	365	479	149	149
Koopkrachtverbetering in % inkomen landelijke regelingen	9%	11%	14%	17%	6%	9%	12%	15%	8%	6%

Zeven beleidsopgaven: Rapport II

Uit de Analyse van de Commissie komen zeven beleidsopgaven naar voren:

1. Verhogen van het besteedbaar inkomen van mensen rond het sociaal minimum
2. Versterken van de positie van kinderen
3. Investeren in een realistisch activeringsbeleid
4. Herstellen van de balans tussen Rijk en gemeenten, en tussen gemeenten onderling
5. Bieden van perspectief in specifieke situaties van ontoereikendheid
6. Zorgen voor voorspelbaarheid en overzichtelijkheid van uitgaven
7. Zorgen voor voorspelbaarheid en overzichtelijkheid van inkomen

Rapport II

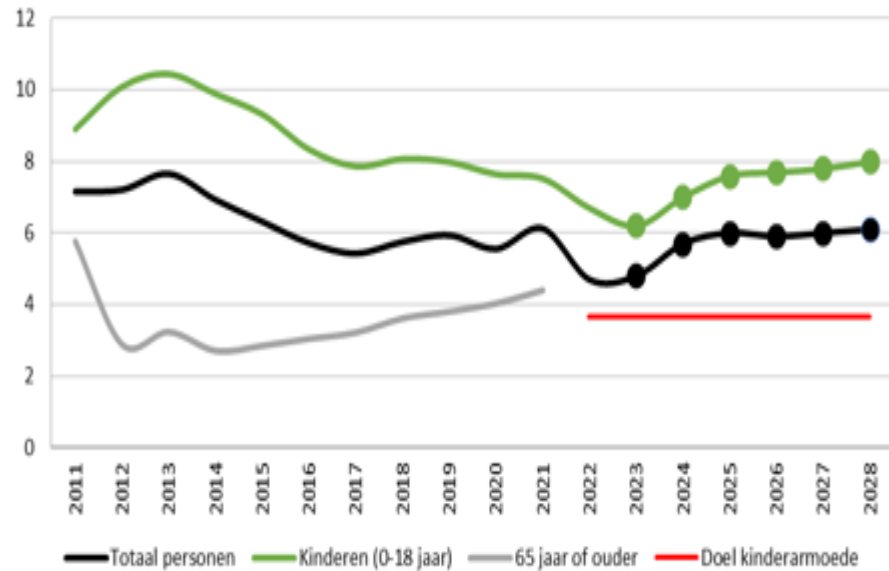
Eerste rapport gaat vooral over hoogte sociaal minimum

Niet alleen de hoogte is belangrijk, ook het stelsel → tweede rapport

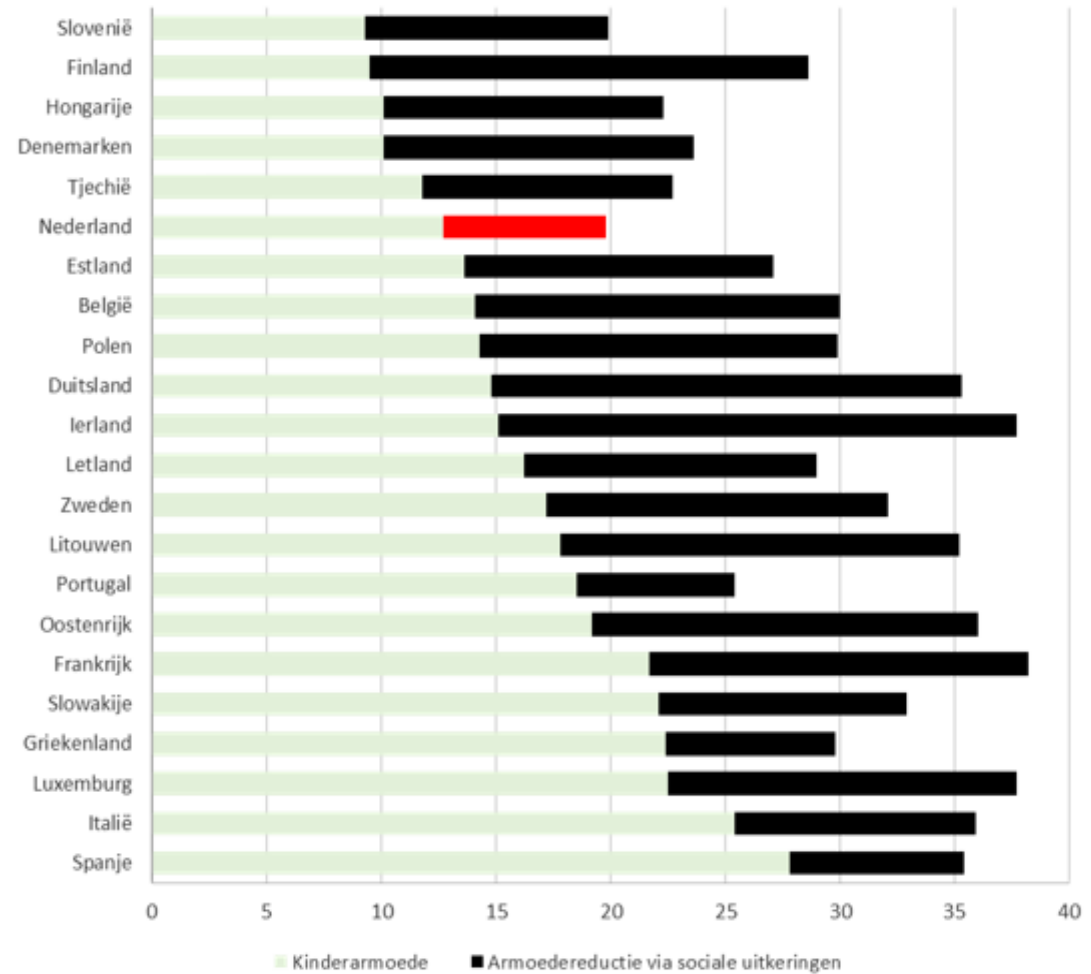
Persoonlijke noot: Beoogde vermindering van kinderarmoede vergt steviger beleid

Figuur 1: Personen onder de armoedegrens (bij ongewijzigd beleid)

In procenten

Figuur 2: Omvang kinderarmoede en reductie via sociale uitkeringen in 22 EU-landen, 2022
In procenten

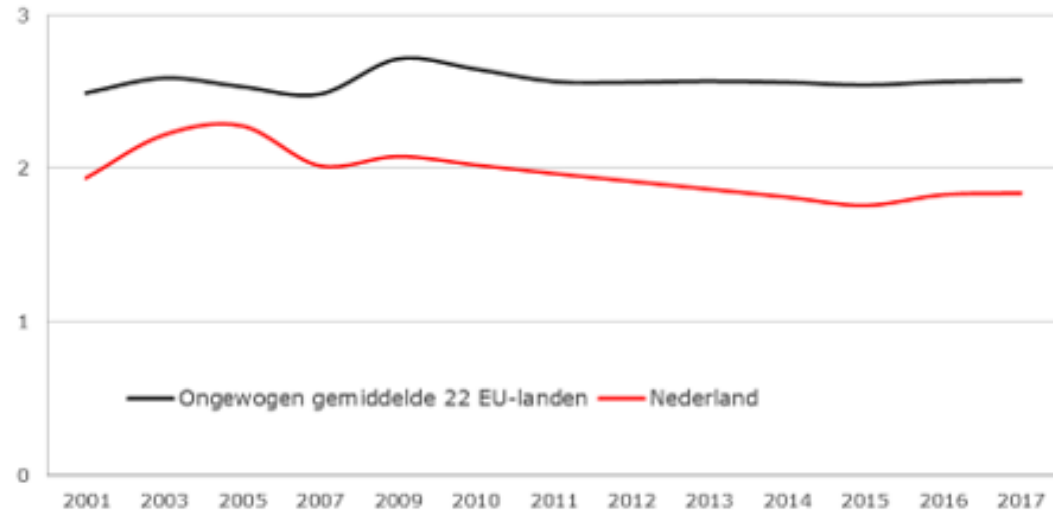
Bron: K. Caminada & K. Goudswaard (2023), Beoogde vermindering van kinderarmoede vergt steviger beleid, *Economisch Statistische Berichten* (te verschijnen)

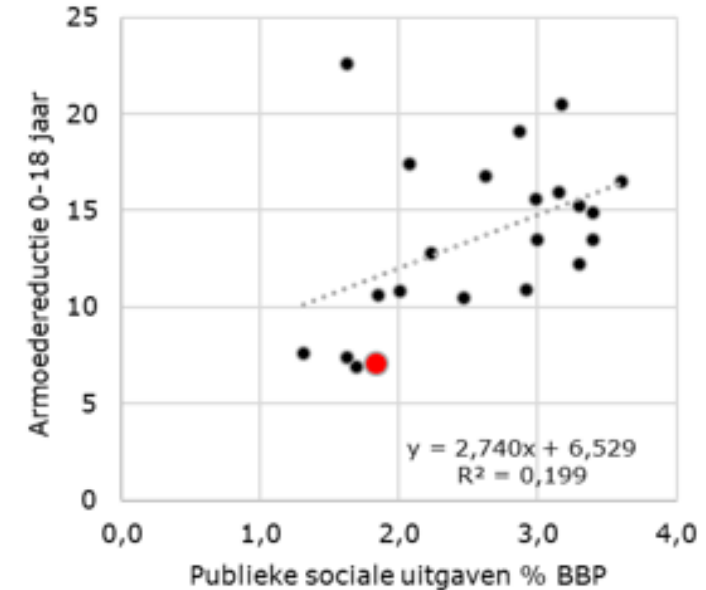
Nederland wijkt af in de hoogte van de kindregelingen

Figuur 3: Publieke sociale uitgaven aan gezinnen, 2001-2017

In procent van bbp

Figuur 4: Samenhang reductie kinderarmoede en publieke sociale uitgaven aan gezinnen in 22 EU-landen

- Kabinet demissionair, maar breed aangenomen Kamermotie om kinderarmoede terug te dringen
- (Gelekte) Miljoenennota → circa 2 miljard euro koopkrachtondersteuning laagste inkomens (voor alle huishoudens), waaronder 1 miljard euro extra voor kindregelingen
- Dus beduidend minder geld dan de benodigde 3 miljard euro om kabinetsdoelstelling halvering kinderarmoede te halen

Conclusie (korte termijn)

- Veel Nederlandse huishoudens met een inkomen rond het sociaal minimum leven in financiële bestaansonzekerheid. Zij hebben niet de noodzakelijke goederen en voorzieningen om rond te komen en mee te doen.
- Wanneer het uitgangspunt is dat het inkomen voor alle huishoudens minimaal toereikend moet zijn voor minimaal noodzakelijke uitgaven, dan zou het kabinet het wettelijk minimumloon met 7 procent moeten verhogen, de bijstand moeten verhogen met 94 euro per maand voor alleenstaanden en 135 euro per maand voor paren, en de kinderbijslag moeten verhogen met 90 tot 128 euro per kind per kwartaal (afhankelijk van de leeftijd van het kind) en het kindgebonden budget met 51 tot 62 euro per kind per maand moeten verhogen (afhankelijk van het aantal kinderen in een huishouden).
- Om tekorten op te lossen, is jaarlijks ongeveer 6 miljard euro nodig.

RAPPORT I

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/06/30/een-zeker-bestaan-rapport-i-commissie-sociaal-minimum>

